



# Møteprotokoll

**Utvalg:** Dovrefjell nasjonalparkstyret

**Møtested:** Åndalsnes

**Dato:** 05.06.2023

**Tidspunkt:** 11:00 - 16:00

## Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Ola Husa Risan	Leder	OPPDAL
Sidsel Pauline Rykhus	Nestleder	MOLDE
Guri Ruste	Medlem	DOVRE
Kristin Langtjernet	Medlem	FOLLDAL
Ola Engen	Medlem	TYNSET
Per Egil Solli-Mork	Medlem	RAUMA
Marit Bjerkås	Medlem	TLFK
Carl Johansen	Medlem	MRFK

## Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
Gry Sletta	Medlem	LESJA
Aud Hove	Medlem	IFK
Ståle Refstie	Medlem	SUNNDAL

## Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Vegard Riseng	Aud Hove	IFK

## Merknader:

Styremøtet ble avholdt på Tindesenteret på Åndalsnes den 5/6, den 6/6 ble det avholdt befarings i Eikesdalsvatnet LVO og Torbudalen BVO.

Følgende eksterne deltakere bidro med orienteringer; Ola Øie (FKF), Esoen Rusten (SNO), Vegard Gundersen og Yosra Zouhar (NINA).

Følgende saker ble delegert til arbeidsutvalget:

1. Dovrefjell-S.fj NP – oppføring av fjellbu – Veslstrålsjøen – Lesja kommune – Odd Sverre Håkenstad
2. Torbudalen BV – dispensasjon – 2023 – oppføring av tilbygg til fritidsbolig – Aursjøen – 281/1 – Olav Finnset

## Øvrige frammøtte:

Navn

---

**Underskrift:**

Vi bekrefter med underskriftene våre at det som er ført på de sidene vi har signert i møteboka, er i samsvar med det som ble vedtatt på møtet.

Ola Husa Risan

Sidsel Rykhus

## Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 11/2023	Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden, valg av et medlem til å godkjenne protokollen		
ST 12/2023	Referatsaker		
RS 7/2023	Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse i Oppland - Innlandet - 18 landskap inngår i oversikt		2021/5209
RS 8/2023	Utsettelse til 2024 - bevaring av verdifull natur - prosesser knyttet til Trollheimen og Dovrefjell		2023/5351
ST 13/2023	Delegerte vedtak Referat delegertsak		
49/2023	Delegert sak - dispensasjon - Hjerkin LVO m/BV - 2023-2027 - barmark - Snøheimvegen - Meteorologisk institutt		2022/11541
50/2023	Delegert sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin/Kongsvold/Drivdalen LVO - Knutshø LVO - Flåman NR - 2023-2025 - motorferdsel på snødekt mark - forskning på rype - Høgskolen i Innlandet, Evenstad		2022/12132
51/2023	Søknad - Knutshø LVO - snødekt mark - transport til hytte på Gløtsætra - Martin Hoel		2023/2557
52/2023	Oversendelse av søknad - Dalsida LVO - snødekt mark - transport av materialer - Vangsetra - Per Håkon Mosenden		2023/3185
53/2023	Oversendelse av søknad - Jora LVO - snødekt mark - fjerning av båt - Torkjell Hagestande		2023/3543
54/2023	Delegert sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - snødekt mark - restaurering av hyttetak - Snøfjellstjønnevegen 485 - Håkon Toftaker		2023/3798
55/2023	Delegert sak - Åmotan-Grøvdalen LVO - snødekt mark - 2023 - 2026 - transport av utstyr for riving av gammel bu - uttransport av rivningsmaterialer - transport til gjeterbu - Reinådalen - Magne Hammer		2023/3387
56/2023	Delegert sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Åmotan-Grøvdalen LVO - dispensasjon - motorferdsel - oppsetting av basestasjoner - 2023 - Sunndal beitelag		2023/3821
57/2023	Delegert sak - Dalsida LVO - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - 2024 - snødekt mark - bytte av yttertak på bu - Nedre Mølmsvatnet - Øyvind Mølmen		2023/3227
58/2023	Oversendelse av søknad - Dalsida LVO - snødekt mark - transport til Morkabue - Vangsvatnet - Ola Erik Myren		2023/3809

59/2023	Søknad - Dalsida LVO - snødekt mark - frakt av nybygg - Miutjønnebu - Kari Bentsdal - Vegard Gundersen	2022/12537
60/2023	Delegert sak- Dalsida LVO - snødekt mark - transport av båt - Kaldbotnen - Grytten Fjellstyre	2023/2886
61/2023	Delegert sak - Dovrefjell-Sundalsfjella NP - Knutshø LVO - 2023 - organisert ferdsel - Nordic Peregrine SA	2023/1310
62/2023	D elegert sak - forlenget tillatelse - Fokstugu LVO - Hjerkin / Kongsvoll / Drivdalen LVO - restaureringstiltak - vegetasjonsrydding - oppsetting av informasjonsskilt - Kongevegen - Statens vegvesen	2021/1290
63/2023	Delegert sak - Dovrefjell-Sundalsfjella NP - snødekt mark - reparasjoner etter innbrudd på hytte - transport av ved og saltstein - Dovrevegen 3680 - Ingeborg Bjørk Steinsdottir	2023/4430
64/2023	Merknader til offentlig ettersyn - Folldal - kommuneplan - samfunnsdelen - 2023 - 2035	2022/2417
65/2023	Oversendelse av søknad - Dovrefjell-Sundalsfjella NP - Jora LVO - snødekt mark - transport til naust ved Lågvatnet - Aagot og Jørn Botheim	2023/3174
66/2023	Delegert sak- Dalsida LVO - snødekt mark - transport av ved til bu i Svaningsbotten - transport til Istjønn med utstyr til garnfiske - uttransport av båt fra Sandflatin - Eirik Sæther	2023/3183
67/2023	Søknad om ferdsel og bruk av drone, Dovrefjell-Sundalsfjella nasjonalpark	2023/3507
68/2023	Delegert sak- Dalsida LVO - snødekt mark - transport til bu ved Nedre Mølmsvatnet - Arild og Kristine Mølmshaug	2023/3818
69/2023	Dovrefjell-Sundalsfjella NP - Jora LVO - dispensasjon - motorferdsel - 2023 - snødekt mark - utkjøring av saltstein og transport til gjeterbuer - Reindøl - Hundsjøen - Strålsjøen - Mjogsjøen - Reindøl beitelag	2023/3261
70/2023	Merknader til offentlig ettersyn - Folldal - kommuneplan - samfunnsdelen - 2023 - 2035	2022/2417
71/2023	Delegert vedtak - Hjerkin LVO m/ BV - barmark - oppsetting av solcelleanlegg - Viewpoint Snøhetta - Norsk villreinsenter Nord	2023/4742
72/2023	Delegert sak - Dovrefjell-Sundalsfjella NP - snødekt mark - transport til nedsnødd hytte - Snøfjellstjønnvegen 701 - Stig H. Bjerkaas	2023/3534
ST 14/2023	Sak - Klage - Dovrefjell-Sundalsfjella NP - dispensasjon - 2023 - 2024 - fuglehundprøver - NOAH	2023/1012
ST 15/2023	Torvuttak - Knutshø LVO - dispensasjon - restaurering av Olabu - gbnr 230/1/173 - Astri Normann - Aslak Kristiansen	2021/11970

ST 16/2023	Sak - Hjerkin LVO m/ BV - videreføring av ordning for av- og påstiging underveis med Snøheimbussen	2019/10940
ST 17/2023	Sak - Klage - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin/Kongsvoll/Drivdalen LVO - Knutshø LVO - Flåman NR - snødekt mark - forskning på fjellrype - Høgskolen i Innlandet - Evenstad	2022/12132
ST 18/2023	Sak - dispensasjon - Knutshø LVO - riving av uthus og oppføring av nytt - gnr/bnr/fnr 230/1/85 - Stovollen - Folldal - Einar Brandsnes	2023/3448
ST 19/2023	Tiltaksplan for villrein - Snøhetta og Knutshø villreinområder - Dovrefjell nasjonalparkstyres innspill	2023/6044
ST 20/2023	Innspill til stortingsmelding om villrein - Dovrefjell nasjonalparkstyrets innspill	2023/6072

## **ST 11/2023 Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden, valg av et medlem til å godkjenne protokollen**

### **Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 05.06.2023**

#### **Behandling**

Forvalters innstilling:

Møteinnkalling og sakliste ble godkjent. Til å godkjenne protokollen ble valgt NN

Til å godkjenne protokollen ble Sidsel Rykhus foreslått

#### **Vedtak**

Som innstillingen, med Sidsel Rykhus til å underskrive protokollen - enstemmig.

Tid til forberedelsestid ble satt til 4 timer.

## **ST 12/2023 Referatsaker**

### **Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 05.06.2023**

#### **Behandling**

Forvalters innstilling Dovrefjell nasjonalparkstyre tar referatsakene til etterretning.

Forvalterne orienterte kort om de enkelte referatsakene. Ingen merknader.

#### **Vedtak**

Som innstillingen, - enstemmig.

## **ST 13/2023 Delegerete vedtak**

### **Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 05.06.2023**

#### **Behandling**

Forvalters innstilling: Dovrefjell nasjonalparkstyre tar refererte delegerete saker til etterretning.

#### **Vedtak**

Som innstillingen - enstemmig.

## **ST 14/2023 Sak - Klage - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - dispensasjon - 2023 - 2024 - fuglehundprøver - NOAH**

#### **Innstilling fra forvalter**

Dovrefjell nasjonalparkstyre tar ikke klagen til følge og opprettholder sitt vedtak 7/2023.

--- slutt på innstilling ---

### **Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 05.06.2023**

#### **Forslag**

Marit Bjerkås

Tilleggsforslag til innstillingen:

Klagen sendes over til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

#### **Behandling**

Guri Ruste ble vurdert som habil - mot en stemme.

#### **Vedtak**

Som innstillingen med tilleggsforslag fra Marit Bjerkås ble vedtatt med 6 mot 4 stemmer.

Vedtaket blir dermed slik:

Dovrefjell nasjonalparkstyre tar ikke klagen til følge og opprettholder sitt vedtak 7/2023. Klagen sendes over til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

# **ST 15/2023 Torvuttak - Knutshø LVO - dispensasjon - restaurering av Olabu - gbnr 230/1/173 - Astri Normann - Aslak Kristiansen**

## **Innstilling fra forvalter**

Aslak Kristiansen får dispensasjon fra verneforskriften for Knutshø landskapsvernområde for uttak av torv til takteking av Olabu på følgende vilkår:

- 1 Torvuttaket skal tas innenfor en radius av 100 meter fra Olabu.
- 2 Uttaket på 10 m<sup>2</sup> skal fordeles på minst to separate arealer, med minst 10 meters avstand.
- 3 Maksimal uttaksdybde skal være 15 cm.
- 4 Objekter av kulturhistorisk verdi skal ikke bli skadet ved uttaket. Dersom en finner kulturminner ifm med tiltak i jorda, skal dette meldes til kulturminnemyndighetene i Innlandet fylkeskommune.
- 5 Tiltaket skal gjennomføres innen 01.10.2026.
- 6 Bilder av uttaksområdene skal sendes Dovrefjell nasjonalparkstyre etter fullført uttak.

Vedtaket er hjemlet i naturmangfoldlovens §48.

[--- slutt på innstilling ---](#)

## **Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 05.06.2023**

### **Behandling**

#### **Vedtak**

Som innstillingen - enstemmig.

Vedtaket blir da slik:

Aslak Kristiansen får dispensasjon fra verneforskriften for Knutshø landskapsvernområde for uttak av torv til takteking av Olabu på følgende vilkår:

- 1 Torvuttaket skal tas innenfor en radius av 100 meter fra Olabu.
  - 2 Uttaket på 10 m<sup>2</sup> skal fordeles på minst to separate arealer, med minst 10 meters avstand.
  - 3 Maksimal uttaksdybde skal være 15 cm.
  - 4 Objekter av kulturhistorisk verdi skal ikke bli skadet ved uttaket. Dersom en finner kulturminner ifm med tiltak i jorda, skal dette meldes til kulturminnemyndighetene i Innlandet fylkeskommune.
  - 5 Tiltaket skal gjennomføres innen 01.10.2026.
  - 6 Bilder av uttaksområdene skal sendes Dovrefjell nasjonalparkstyre etter fullført uttak.
- Vedtaket er hjemlet i naturmangfoldlovens §48.

# **ST 16/2023 Sak - Hjerkin LVO m/ BV - videreføring av ordning for av- og påstiging underveis med Snøheimbussen**

## **Innstilling fra forvalter**

Dovrefjell nasjonalparkstyre mener at der ekstra stopp med skyttelbussen kommer i stedet for dispensasjon eller direkte hjemlet bruk av bil, er det å foretrekke at skyttelbussen brukes. Inntil endelig ordning er vedtatt som del av revidert forvaltningsplan, viderefører nasjonalparkstyret retningslinjene fra prøveperioden 2019-2022 for av- og påstiging mellom Hjerkin og Snøheim for skyttelbussen, med noen endringer:

1. Der det ikke er aktuelt å åpne for kjøring med egen bil er det heller ikke aktuelt å tillate ekstra stopp for bussen, med mindre det gir klare fordeler for verneverdiene f.eks. ved å lede trafikk utenom sårbare områder.
2. Tillatelse til av- og påstiging utenfor endestasjonene skal kun gjelde konkrete ferdselsformål som ferdsel til hytter, beitetilsyn, forskning, vilttaksering, naturoppsyn, forvaltning og lignende.
3. Bruk av egen bil skal avslås når bussen er et praktisk mulig alternativ.
4. Retningslinjene legges til grunn for delegerede vedtak. Praktisk tilrettelegging delegeres forvalterne.
5. Endelige retningslinjer vedtas som del av revidert forvaltningsplan og dette vedtaket gjelder fram til forvaltningsplanen er godkjent.
6. Vedtaket er hjemlet i forskrift for Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern § 9, 3. ledd e) som gir nasjonalparkstyret ansvar for å gi retningslinjer for skyttelbussen.

--- slutt på innstilling ---

## **Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 05.06.2023**

### **Behandling**

#### **Vedtak**

Som innstillingen - enstemmig.

## **ST 17/2023 Sak - Klage - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin/Kongsvoll/Drivdalen LVO - Knutshø LVO - Flåman NR - snødekt mark - forskning på fjellrype - Høgskolen i Innlandet - Evenstad**

### **Innstilling fra forvalter**

Dovrefjell nasjonalparkstyre opprettholder sitt vedtak i 19/2023.



--- slutt på innstilling ---

## Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 05.06.2023

Marit Bjerkås

Tilleggsforslag til innstillingen:  
Klagen sendes over til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

### Behandling

### Vedtak

Innstillingen med tilleggsforslag enstemmig vedtatt.

Vedtaket blir da slik:

Dovrefjell nasjonalparkstyre opprettholder sitt vedtak i 19/2023.  
Klagen sendes over til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

## ST 18/2023 Sak - dispensasjon - Knutshø LVO - riving av uthus og oppføring av nytt - gnr/bnr/fnr 230/1/85 - Storvollen - Folldal - Einar Brandsnes

### Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre vedtar:

- 1.Søknad fra Einar Brandsnes om gjenoppføring av uthus godkjennes.

.

Det blir satt slike vilkår:

- 1.Overskytende materialer leveres til godkjent mottak/bruk utenfor Knutshø landskapsvernområde. Rent trevirke kan brukes til ved på stedet.
- 2.Til kledning av fasader skal det brukes tre som materiale.
- 3.Fargebruk som ikke bryter med omgivelsene, i en halvmørk brunfarget skala, skal brukes.
- 4.Frist for gjennomføring blir satt til 05.06.2026.
- 5.Bilder fra fire kanter av uthuset, etter at bygget er gjenoppført, sendes nasjonalparkstyret når tiltaket er avsluttet.

Vedtaket hjemles i verneforskrift for Knutshø landskapsvernområde, §§ 2 og 3.1.1-3, samt forvaltningsplanen for de store verneområdene på Dovrefjell.

--- slutt på innstilling ---

## **Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 05.06.2023**

### **Behandling**

#### **Vedtak**

Som innstillingen - enstemmig.

## **ST 19/2023 Tiltaksplan for villrein - Snøhetta og Knutshø villreinområder - Dovrefjell nasjonalparkstyres innspill**

### **Innstilling fra forvalter**

Dovrefjell nasjonalparkstyre viser til forvalternes vurderinger som innspill til tiltaksplanarbeidet for villrein i Snøhetta og Knutshø villreinområder.

--- slutt på innstilling ---

## **Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 05.06.2023**

Ola Husa Risan

Endringsforslag:

Stryke forslag til tiltak punkt 1 og 2 under motorisert ferdsel.

Vegard Riseng

Nytt tredje avsnitt under punkt 6:

De regionale planene for villrein er hjemlet i plan og bygningsloven. Vedtaksmyndighet i plb er lagt til det sektorovergripende Kommunal- og distriktsdepartementet. For å sikre god prosess og involvering fra regionalt og lokalt forvaltningsnivå, burde ansvaret for prosessen vært lagt til Kommunal- og distriktsdepartementet.

### **Behandling**

## **Vedtak**

Endringsforslag fra Ola Husa Risan falt med 8 mot 1 stemme.  
Endringsforslag fra Vegard Riseng vedtatt med 5 mot 4 stemmer.

Vedtaket blir da slik:

## **Tiltaksplan for villrein – Snøhetta og Knutshø villreinområder - Dovrefjell nasjonalparkstyres innspill**

### **Vurdering**

#### **Prosess/avklaringer**

Statsforvalterne fikk en vanskelig oppgave i å utarbeide tiltaksplaner innenfor en svært kort tidsramme. Gitt vilkårene for arbeidet, mener forvalterne at statsforvalteren har involvert brukergrupper og kommunene på en god måte. En ser likevel at prosessen kunne vært utvidet, men da måtte oppdraget fra overordnede myndigheter vært gitt med utvidete rammer, både personellmessig og økonomisk.

Slik prosessen er lagt nå, vil forslaget fra statsforvalterne i stor grad være faglig begrunnet, mens de samfunnsmessige/politiske avklaringene vil måtte gjøres av klima- og miljødepartementet. Dette har ikke kommet godt nok fram i arbeidet og det trengs en avklaring om dette før arbeidet avsluttes.

Tiltaksplanene skal ende opp med et sett av tiltak som skal gjennomføres for å bedre reinens levevilkår. Det er viktig at KLD gjennom vedtak av tiltaksplanene og stortingsmeldingen avklarer ansvarsforholdene for de ulike tiltakene. Særlig gjelder dette tiltak som går inn i kommunenes forvaltning gjennom plan- og bygningsloven.

Kommunene har i dag i stor grad styringen over arealpolitikken og i den grad foreslåtte tiltak er en del av pbl-forvaltningen, så må forholdet mellom tiltak, pbl og andre lover/forskrifter avstemmes.

For å synliggjøre problematikken, så er det i forslaget til tiltak nedenfor også vist hvem som kan ha ansvaret for gjennomføringen av tiltakene.

#### **Forlag til tiltak innenfor ulike temaområder**

Årsakene til at reinen sliter i våre områder er sammensatte, men vi vet nok til at noe må gjøres. Det er ikke mulig å peke på én årsak til problemene. Dette medfører at vi må se på mulige måter å bedre forholdene på innenfor flere temaer.

På nettsiden til statsforvalteren i Trøndelag, i flere mediaoppslag og diskusjoner både over bordet og i sosiale media er det fremmet en lang rekke forslag. Omfattende, kostbare og urealistiske tiltak vil etter nasjonalparkstyrets vurdering ikke tjene villreinens sak.

Lokalbefolkning og andre brukere av områdene må få forståelse for hvorfor tiltakene blir iverksatt og det må ligge trygge, faglige vurderinger bak. Det er derfor viktig for nasjonalparkstyret å foreslå realistiske tiltak som står i forhold til konsekvensene for brukerne av området.

#### **1 Uorganisert ferdsel**

Det er i dovrefjellområdet store utfordringer knyttet til menneskelig ferdsel i de områder og til de tider hvor villreinen bruker eller kunne ha brukt de samme arealene. Utfordringene er særlig synlige i aksene Hjerkin, Kongsvold og Kolla med Snøheimvegen og Stroplsjødalen som innehar en god del ferdsel, men også ved Snøfjellstjønn, Torbudalen, Bjorli, Knutshø samt i andre deler av dovrefjellområdet.

Det er blitt gjort flere grep for å imøtekomme denne problematikken, og forsøk på å styre ferdseien, med eksempler som:

- Skyttelbussregime mellom Hjerkin og Snøheim med fem daglige avganger
- Innført sykkelforbud på Snøheimvegen, med unntak av mellom 1. juni og 15. juli. Dette forbudet blir i begrenset grad respektert.
- Etablert moskussti - runde på i underkant av 15 km fra Kongsvold via Høgsnyta til Grønbakken og tilbake. Dette for å kanalisere ferdseil og unngå ytterligere ferdseil inn i Stropsljødalen og nasjonalparken.
- Viewpoint Snøhetta på Tverrfjellet – hensikten er å gi en opplevelse av Dovrefjell og å informere om området uten at det i vesentlig grad kommer i konflikt om verneverdiene og villreien. Under enkelte forhold kan det likevel oppstå konflikter med verneverdiene.

Til tross for at det er gjennomført en rekke forvaltningstiltak, er utfordringene fortsatt tilstede og økende. Villreienens arealbruk bli påvirket i negativ retning slik at den ikke har muligheten til å utøve naturlige trekk gjennom områdene. Den samla belastningen av ulike ferdseilsformer bidrar til villreien havner i stressa og pressa situasjoner.

Det er derfor aktuelt å vurdere en sterkere styring av ferdseil i våre områder i det videre arbeidet med kvalitetsnorm og tiltaksplaner. Lokal medvirkning i arbeidet med å utforme et slik tiltak er viktig, særlig med tanke på å sikre lokal, tradisjonell bruk av områdene.

#### Forslag til tiltak:

- Ferdseilsregulering; egne forskrifter for å kunne regulere ferdseil i rom og tid i avgrensede områder med villrein, også for å kunne styre mer av den uorganiserte ferdseien over på organisert ferdseil (Klima- og miljødepartementet)

## **2 Organisert ferdseil**

Organisert ferdseil i Snøhettaområdet foregår for det meste i triangelet Kongsvoll-Hjerkin-Snøhetta. Trafikken består av moskusguiding, gruppeturer i regi av både DNT og andre, fuglehundprøver, rypetakseringer, fotografer, osv. I andre deler av verneområdene er organisert ferdseil mindre omfattende, men økende.

Gjennom kvalitetsnormarbeidet og tidligere studier ser en at reien sliter med å krysse området rundt Stropsljødalen/Kolla/Snøheimvegen. Det er derfor behov for å redusere trafikken i dette området.

Moskusguidene står for mye av volumet, men de har også de strengeste vilkårene å forholde seg til. Vi ser en økende trend i bruken av områdene til dette formålet, også til vinterguiding. En ser også en økende trend i selvstendige, utenlandske grupper som driver denne aktiviteten. En ser også en tendens til at organisert virksomhet brer seg til andre områder lenger inn i verneområdene.

Fuglehundprøvene har hatt samme aktivitetsnivå i en årrekke. Utfordringen med hundepøvene er at det er mye folk ute i terrenget på en gang, samtidig som pøvene foregår i tidsrommet med svært mye annen aktivitet (moskusturisme, fellesturer, fototurer, reinsjakt, osv). Dette innebærer at det samla trykket på et lite område blir svært høyt.

Skole-turer og DNT-turer har et relativt stabilt omfang, mens frittstående turgrupper ser ut til å øke sin aktivitet i verneområdene. Ofte er det grupper med fotografer som observeres. Turmålvisksomhet (Stolpejakt, Stikkut, turorientering, etc) har et visst omfang i/rundt hele verneområdet.

Organisert virksomhet er i dag regulert kun i nasjonalparken og Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern. Det er behov for å regulere slik ferdseil også i andre verneområder med villrein og fjellrev, f.e. Knutshø LVO.

For å sikre reinens levevilkår er det flere tiltak som kan igangsettes. Noen av tiltakene kan nasjonalparkstyret selv iverksette, mens andre tiltak utenfor verneområdene må iverksettes av andre myndigheter.

#### Forslag til tiltak:

- Sertifiseringsordning for guidefirmaer for å sikre nok kunnskap (krever forskriftsendring)
- Økt oppsynsressurs for å følge opp regelverk (bevilgende myndighet)
- Ferdseleksrestriksjoner i enkelte områder til enkelte tider på året (krever forskrift)
- Justere sommer- og vinterområder for guidevirksomhet og andre vilkår for guiding (nasjonalparkstyret)
- Tilrettelegging utenfor villreinområdet, bla gjennom oppfølging av nasjonalparkstyrets besøksstrategi og besøksstrategiarbeid i omkringliggende kommuner (flere – krever økte ressurser)
- Regulering av organisert virksomhet i verneforskrifter for alle verneområdene (krever forskriftsendring)

### **3 Motorisert ferdsel**

Deler av villreinområdene både i Snøhetta og Knutshø er preget av mye motorisert ferdsel, både på snødekt mark og på barmark. Det er mest motorisert ferdsel i Folldal, Oppdal og Sunndal kommuner.

Begge villreinområdene har mange veger og kjørespor som går langt inn i verneområdene. I tillegg er det mange buer og hytter spredt over hele området, noe som utløser behov for transport av varer, brensel og materialer. Frakt av utstyr medfører også ofte persontransport. Mye av den motoriserte ferdselen er fritidsbasert og noe som del av næringsutøvelse, både reiseliv og landbruk.

I begge områder er det flere veger og kjørespor som skjærer inn mot og inn i reinens leveområder og trekkpassasjer og som er mye brukt i barmarkssesongen (særlig de åpne vegene).

Om vinteren har de buene/hyttene innenfor verneområdene som ligger til sommerveg oftest tillatelse til to turer på snødekt mark. Der en ikke har sommeratkomst, blir det gitt tillatelse fra 3-10 turer om vinteren. Det blir gitt tillatelse til bruk av både leiekjører og egen skuter, avhengig av formål og område.

Den motoriserte ferdselen har også økt vesentlig de siste 20-30 årene, ettersom flere har fått råd og anledning til å anskaffe seg snøskuter og bedre vegvedlikehold har blitt utført. Motorisert ferdsel i seg selv er ofte ikke det verste for reinen, men den innebærer at flere mennesker kommer lenger inn i områdene, oftere enn ellers. Dette medvirker til at forstyrrelsen i ellers rolige områder blir mer kontinuerlig.

#### Forslag til tiltak:

- redusere antall turer pr år til hytter/buer (kommuner og nasjonalparkstyret)
- krav om leiekjører til all kjøring på vinterføre i verneområdene (kommuner og nasjonalparkstyret)
- redusert åpningstid på åpne veger, særlig om våren (kommuner, veglag, evt forskriftsendring)

### **4 Informasjon og kommunikasjon**

Kommunikasjons- og informasjonsarbeid knyttet til verneområder og særlig nasjonalparkersom er mye besøkt, er et viktig virkemiddel i forvaltningen av områdene. Både ressurser til kommunikasjonsarbeid og kommunikasjonsfaglig kompetanse er avgjørende for å nå ut med budskapet til målgruppene– og derigjennom svært viktig for å få til en god besøksforvaltning som både ivaretar verneverdiene og gir den besøkende en god opplevelse.

Særlig viktig er slik arbeid i områder med villrein og det bør satses på egne ressurser som kan:

- Direkte kommunikasjons/informasjon med brukere/gjester: Oppdatering og videreutvikling av nettside, produksjon av eget SoMe-innhold, brosjyre- og skiltarbeid
- Indirekte kommunikasjon med brukere/gjester gjennom samarbeid med næring/lokalbefolkning og andre aktuelle aktører. Erfaringsmessig fungerer samarbeid med næringa best når tema/prosjekt er mest mulig spisset. Vårt råd er å lage og gjennomføre konkrete prosjekter/kampanjer sammen med både enkeltbedrifter og destinasjonsselskap.
- Informasjon/dialog/samarbeid med ulike næringer gjennom samtaler og møter.

#### Forslag til tiltak:

- Egne, faste kommunikasjonsrådgivere for verneområder med villrein (Klima- og miljødepartementet)

### **5 Oppsyn og forvaltning**

Til nå har omtrent alle tiltak for å bedre villreinens kår vært det en kan kalle «positive» tiltak, det vil si tilrettelegging av innfallsporter og kanalisering av ferdsel. Dette har trolig ikke vært nok og forslagene som nå kommer i tiltaksplanarbeidet er mer preget av strengere reguleringer. Det er viktig at strengere reguleringer følges opp av positiv tilrettelegging og en forvaltning som kompenserer disse på/i områder der ferdsel og aktivitet tåles bedre. Oppsyn og forvaltning må også sørge for at de reguleringene og de tilrettelagte attraksjonene blir brukt, vedlikeholdt og oppdatert.

#### Forslag til tiltak:

- Økte ressurser til oppsyn og forvaltning i de store verneområdene med villrein (Klima- og miljødepartementet)

### **6 Områder utenfor nasjonalparkstyrets arbeidsfelt**

Det er også andre tema/tiltak som har innvirkning på reinens levevilkår, men der nasjonalparkstyret ikke har forvaltningen eller hjemmel til å fatte vedtak. Dette gjelder i første rekke arealplanlegging etter plan- og bygningsloven (pbl) utenfor verneområdene og bestandsforvaltning.

Arealplanlegging etter pbl har stor innvirkning også på verneområdene og på villreinens leveområder. Hyttebygging, kraftutbygging, vegbygging, annen infrastruktur og tilrettelegging for friluftsliv i privat, kommunal og fylkeskommunal regi medfører både økt ferdsel inn i områdene og bygging av sterke hinder for reinen. Det er viktig at tiltaksplanene vurderer dette temaet.

De regionale planene for villrein er hjemlet i plan og bygningsloven. Vedtaksmyndighet i pbl er lagt til det sektorovergripende Kommunal- og distriktsdepartementet. For å sikre god prosess og involvering fra regionalt og lokalt forvaltningsnivå, burde ansvaret for prosessen vært lagt til Kommunal- og distriktsdepartementet.

Bestandsforvaltningen i regi av villreinutvalg og villreinnemnd er trolig den delen av totalforvaltningen av villrein som kan utgjøre størst forskjell for bestanden på kort sikt. Innenfor bestandsforvaltningen ligger også utfordringen med parasitter i tilknytning til salteplasser, dette gjelder særskilt Knutshøområdet.

Forstyrrelser av overflygninger med forsvarets jagerfly i kalvingstiden bør også vurderes.

Bestandsforvaltning bør derfor belyses grundig i tiltaksplanarbeidet.

# ST 20/2023 Innspill til stortingsmelding om villrein - Dovrefjell nasjonalparkstyrets innspill

## Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre viser til forvalternes vurderinger som innspill til stortingsmelding om villrein

## Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 05.06.2023

Vegard Riseng

Endringsforslag til avsnittet "områder utenfor nasjonalparkstyrets arbeidsfelt":

De regionale planene for villrein er hjemlet i plan og bygningsloven. Vedtaksmyndighet i plb er lagt til det sektorovergripende Kommunal- og distriktsdepartementet. For å sikre god prosess og involvering fra regionalt og lokalt forvaltningsnivå, burde ansvaret for prosessen vært lagt til Kommunal- og distriktsdepartementet.

## Behandling

### Vedtak

Som innstillingen, med Vegard Risengs endringsforslag - enstemmig.  
Vedtaket blir da slik:

## Innspill til stortingsmelding om villrein - Dovrefjell nasjonalparkstyrets innspill

### Status

Det er i Dovrefjell-Sunndalsfjella store utfordringer knyttet til menneskelig ferdsel i de områder og til de tider hvor villreinen bruker eller kunne ha brukt de samme arealene. Utfordringene er særlig synlige i aksene Hjerkin, Kongsvold og Kolla med Snøheimvegen og Stropsljødalen som innehar en god del ferdsel, men også ved Snøfjellstjønnen, Torbudalen, Bjorli, Knutshø samt i andre deler av dovrefjellområdet.

Det er blitt gjort flere grep for å imøtekomme denne problematikken, og forsøk på å styre ferdselen, med eksempler som:

- Skyttelbussregime mellom Hjerkin og Snøheim med fem daglige avganger
- Innført sykkelforbud på Snøheimvegen, med unntak av perioden mellom 1. juni og 15. juli. Dette forbudet blir i begrenset grad respektert.
- Etablert moskussti – en rundtur på i underkant av 15 km fra Kongsvold via Høgsnyta til Grønbakken og tilbake. Dette for å kanalisere ferdsel og unngå ytterligere ferdsel inn i Stropsljødalen og nasjonalparken.
- Viewpoint Snøhetta på Tverrfjellet – hensikten er å gi en opplevelse av Dovrefjell og å informere om området uten at det i vesentlig grad kommer i konflikt om

verneverdiene og villreinen. Under enkelte forhold kan det likevel oppstå konflikter med verneverdiene.

Til tross for at det er gjennomført en rekke forvaltningstiltak er utfordringene fortsatt tilstede og økende. Villreinens arealbruk bli påvirket i negativ retning slik at den ikke har muligheten til å utøve naturlige trekk gjennom områdene. Den samla belastningen av ulike ferdselsformer bidrar til at villreinen havner i stressa og pressa situasjoner. Vedlagt ligger oppsynsrapport om villreinens arealbruk i området Snøhetta øst i uke 34/35 og er en beskrivelse på et komplekst og sammensatt bilde av utfordringene i området i en begrenset periode.

NINA-rapport 2061, [Sårbarhetsvurdering av ferdselslokaliteter på Dovrefjell – Moskusstien og Stropsjødalen](#), beskriver ferdselsutfordringer langs aksene Kongvold/Grønbakken – Reinheim med økning i ferdsel fra flere av hovedinnfallsporene til studieområdet, samt at fremre villreintrekk er under sterkt press på grunn av økende ferdsel langs aksene Grønbakken – sørsiden av Stropla – Kolla/Kolldalen.

Prosjektet [Horisont Snøhetta \(2013\)](#) ble gjennomført over en fireårsperiode og studerte villrein, ferdsel og samfunnsforhold i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og tilgrensende villreinarealer. Dataene herfra viste blant annet at de to mest brukte ferdselsårene i området – Snøheimvegen og T-merka stien gjennom Stropsjødalen - bidrar til at villreintrekket kan opphøre eller forsinkes ved ytterligere økning i ferdselsintensitet. Mer enn 30 personer pr dag på sti gjør det vanskeligere for reinen å krysse stien, og mer enn 220 personer gir full barriere. Spørsmålet er om den grensa allerede er nådd, jf. NINA-rapport 2061 s. 22 til 32 og vedlagt oppsynsrapport s. 6.).

Det har vært gjennomført kvalitative undersøkelser i våre områder tidligere, deriblant gjennom en mastergrad som analyserte Moskusstien sommeren 2019 og hvorvidt denne hadde påvirket ferdselen i området. Undersøkelsen viser at ferdselen har endret seg i perioden, og at Moskusstien trolig har bidratt til mindre ferdsel i sårbare områder. Tiltaket vurderes ellers av NINAs sårbarhetsanalyse som relativt vellykket i det det fanger opp mesteparten av trafikkøkningen fra Kongsvoll og Grønbakken med at det er ingen barriere for trafikk videre inn i sårbare villreinområder.

#### Kvalitetsnorm villrein og tiltaksplanarbeid

Villreinen har fått en kvalitetsnorm som gir en systematisk oversikt over tilstanden for villreinen i Norge. Rapporten fra arbeidet ble presentert i 2022. Kvalitetsnormen setter søkelyset på mange av de store utfordringene villreinen står ovenfor, og det er en alvorlig situasjon som er beskrevet for norsk villrein i klassifiseringsarbeidet da bare fire av ti nasjonale villreinområder tilfredsstillt minstemålet. Snøhetta og Knutshø villreinområder ble klassifisert til dårlig kvalitet (rødt), og oppfyller dermed ikke kvalitetsnormens mål om minimum middels kvalitet.

Ressurser for å bedre levetilstandene for villreinen i de ulike villreinområdene i Norge antas å være begrensa. Det er i gang et omfattende arbeid med tiltaksplaner for alle villreinområder som har kommet ut med dårlig kvalitet (rødt) i kvalitetsnormen. Med den alvorlige situasjonen som er beskrevet for norsk villrein gjennom klassifiseringsarbeidet, er det ikke bare nødvendig med en tydelig prioritering av tiltak, men at disse målrettes mot utfordringene i det enkelte villreinområdet, jf. Vedlegg *“Tiltaksplan for villrein - Snøhetta og Knutshø villreinområder - Dovrefjell nasjonalparkstyres innspill.”*

#### Ferdselsregulering

Myndigheten for å fastsette begrensninger i ferdsel til fots er styrt med hjemmel § 7 i verneforskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark gjennom at Miljødirektoratet ved særskilt forskrift kan regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken.



Den 10.10.2022 rettet Dovrefjell nasjonalparkstyre en henvendelse til Miljødirektorat og Klima- og miljødepartementet om ferdselsregulering gjennom forskrift for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. Den 6.12.2022 mottok nasjonalparkstyret et svar fra Miljødirektoratet. Kort oppsummert er det ikke anledning til å ta i bruk naturmangfoldlovens § 34 da denne ikke lenger er gyldig. Eventuelle reguleringer må i så fall vedtas av Kongen i statsråd. Naturmangfoldlovens § 22 har en særskilt hjemmel for ferdselsregulering i utmark. Denne bestemmelsen er en forskriftshjemmel for å regulere ferdsel i utmark for å hindre skade eller ulempe for planter eller dyr. Bestemmelsen åpner for å gi forskrift om «gjennomføring av større arrangementer i utmark og for naturstudier, fotografering mv. og for ferdselsformer som i særlig grad kan være skadelig.» Det fremheves at denne bestemmelsen kan være aktuell i områder som har sårbare eller truede arter eller for å regulere ferdsel i yngletiden. Bestemmelsen åpner dessuten for adgang til å regulere ferdsel i verneområder. Myndigheten til å fastsette forskrift etter naturmangfoldlovens § 22 er delegert til Miljødirektoratet.

#### Ressurser til norsk verneområdeforvaltning

Norge har satset stort gjennom en merkevarestrategi for Norges nasjonalparker. Konseptet handler om å ønske velkommen inn. Med en slik velkomsthilsen kommer det stadig flere besøkende til våre områder. Slik situasjonen er nå havner nasjonalparkforvaltninga bakpå og er ikke rigget for å ta imot et økende antall besøkende da ressursene er begrenset. Ser vi over til nabolandene i øst (Sverige og Finland) er de i en helt annen situasjon med atskillig mer ressurser enn oss.

I «Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene» (2019) står det at «tilstanden i verneområdene er ikke god nok. I ca. 27 % av verneområdene er verneverdiene truet. For å bedre forvaltningen av verneområdene la regjeringen i denne handlingsplanen blant annet opp til å:

- styrke forvaltning av verneområdene ved å ansette flere nasjonalpark- og verneområdeforvaltere
- fortsatt prioritere oppsyn i verneområdene
- sikre at informasjon om og profilering av nasjonalparker og andre verneområder holder høy kvalitet, følger kriteriene for merkevaren Norges nasjonalparker, og er i tråd med det enkelte verneområdes besøksstrategi

Vi viser til denne lista da den i stor grad oppsummerer behov for mer ressurser for å imøtekomme økende ferdsel. Informasjon og profilering kan styrkes gjennom at det ansettes folk med informasjons- og kommunikasjonsfaglig bakgrunn. Dovrefjell nasjonalparkstyre og Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har en slik ressurs som man fikk midler til gjennom statsbudsjettet for 2023. Denne ressursen må gjøres om til en fast stilling. Våre erfaringer er at en slik kompetanse sørger for å skape en nødvendig bru mellom forvaltning og brukerne/næringa der ute, som igjen skaper en bedre forståelse for vernet.

#### Områder utenfor nasjonalparkstyrets arbeidsfelt

Det er også andre tema/tiltak som har innvirkning på reinens levevilkår, men der nasjonalparkstyret ikke har forvaltningen eller hjemmel til å fatte vedtak. Dette gjelder i første rekke arealplanlegging etter plan- og bygningsloven utenfor verneområdene og bestandsforvaltning.

Arealplanlegging etter plan- og bygningsloven har stor innvirkning også på verneområdene og på villreinsens leveområder. Hyttebygging, kraftutbygging, vegbygging, annen infrastruktur og tilrettelegging for friluftsliv i kommunal og fylkeskommunal regi medfører både økt ferdsel inn i områdene og bygging av sterke hinder for reinen.

De regionale planene for villrein er hjemlet i plan og bygningsloven. Vedtaksmyndighet i plb er lagt til det sektorovergripende Kommunal- og distriktsdepartementet. For å sikre god prosess og involvering fra regionalt og lokalt forvaltningsnivå, burde ansvaret for prosessen vært lagt til Kommunal- og distriktsdepartementet.

### Tilråding

Det er levnet liten tvil om at sameksistens mellom villrein og menneskelig ferdsel er utfordrende. Dovrefjell nasjonalparkstyre har erfaring med dette gjennom mange år og kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å si at det må gjøre ytterligere tiltak for å bedre situasjonen for villreinen i våre områder. Ferdelsesregulerende tiltak er en mulighet. Nasjonalparkstyret ber om at temaet vurderes i det videre arbeidet med stortingsmeldingen.

Økte ressurser til oppsyn og forvaltning i de store verneområdene er helt nødvendig for å imøtekomme økende ferdsel i våre områder. Nasjonalparkstyret ber om at dette temaet belyses i det videre arbeidet med stortingsmeldingen.

Arealplanlegging har stor påvirkning på verneområdene og villreinens leveområder. Det er viktig at stortingsmeldingen også vurderer dette temaet.

Dersom det er aktuelt å vurdere en sterkere styring av ferdsel i våre områder i det videre arbeidet med stortingsmelding, kvalitetsnorm og tiltaksplaner, er lokal medvirkning nødvendig. Lokal forvaltning må være godt/bredt representert i alle disse prosessene.